

Najíst, vyčurat a surfovat

Koncem května rozvířila českou veřejnost aféra okolo demise ministra Tvrdíka. Demise podané, odvolané, a pak znovu podané.

Člověk by si řekl, že na Úřadu vlády mají nejspíš pěkný b... V celosvětovém kontextu posledních týdnů však nejde o mimořádnou událost; můžeme říci, že se zrodila nová podoba informačních kampaní a že český ministr obrany jen svižně naskočil do vlaku moderní marketingové komunikace.

Na začátku byla aktivita britské pobočky Microsoftu, resp. jeho internetové divize MSN. Ta v Londýně publikovala tiskovou zprávu, v níž ohlásila nový projekt tzv. internetového záchodku. Ne snad že by uživatelé měli vykonávat své ryze tělesné potřeby virtuálně. Britská odnož MSN prostě chtěla zadat výrobu přenosných záchodků, které by byly vybaveny anténou Wi-Fi, odolným plazmovým displejem a bezdrátovou (vodotěsně chráněnou) klávesnicí. Návštěvníci britských open-air festivalů by tak mohli v kabinkách kromě obvyklých činností provádět také sofistikovanější úkony, jako např. čtení e-mailů nebo pročítání internetových stránek.

Já to tak nemyslel...

Projekt vzbudil na ostrovech zaslouženou pozornost a brzy o něm referovaly všechny renomované tiskové agentury a média. Hlavní elektronická média tuto vlnu převzala, avšak alternativní zpravodajské zdroje byly o něco zdrženlivější. Převážně linuxový Slashdot uvedl, že šlo o sice povedený, ale nepůvodní vtip, neboť o podobném projektu se v roce 1999 rozepisoval humoristický server The Onion. Zmiňovaný článek neznámého vtipáka tak obohatil odbornou terminologií o řadu půvabných slov, jako jsou např. pee-commerce, WWWC nebo e-shitter. Pár dní poté oznámilo redmondské vedení Microsoftu, že tzv. projekt iLoo je jen aprílovým žertem neznámé osoby z britské odnože MSN. To by sice mohl být konec, ale pro Microsoft bohužel nebyl. Jednak by se onen vtipálek musel zmýlit zhruba o měsíc, jednak by tímto žertem ohrozil renomovanost světových zpravodajských agentur. A ty se začaly bránit - například agentura AP doložila, že jí zprávu o internetovém záchodku potvrdila jak londýnská PR agentura zastupující MSN, tak představitel marketingového oddělení britského Microsoftu. Z původně nevinné a osvěžující zprávičky se tak stala "noční můra public relations".

... ale myslel jsem to tak

Nakonec Microsoft přišel s touto finální verzí: projekt internetového záchodku skutečně existoval, ale pouze jako samostatná iniciativa britské odnože MSN a zaměřená na britský styl humoru. Vzhledem k celkové medializaci případu však Microsoft nakonec od projektu ustupuje. Z marketingového hlediska je podobný přístup pochopitelný, stejně jako neochota prezentovat se v místech, kam i potentáti chodí pěšky... Připustímeli si variantu "špatně naplánovaného marketingu", vzniká tím pro Microsoft slušně velký problém - jeho jednotlivá pracoviště se nejsou schopna domluvit. Což o to, každý z vás, kdo někdy pracoval pro skutečně nadnárodní společnost, se s něčím podobným někdy jistě setkal. Avšak pro "technologicky orientovanou" společnost podobná aféra představuje značnou skvrnu na pověsti, tím spíš, když se jedná o mediálně velmi sledovaný Microsoft. Druhá varianta by mohla být ještě horší. Předpokládejme, že šlo skutečně o aprílový žertík někoho z britského ústředí MSN, který pak vedení Microsoftu zpětně žehlilo. Pak to není jen problém Microsoftu, ale všech velkých a mediálně sledovaných společností, neboť nevinná legrace může nabobtnat k nedozírným škodám. A co je na celé popsání aféře vůbec nejhorší? Kdy nám konečně někdo postaví skutečné internetové záchodky? Projekt zatím neexistující firmy Ascent Technologies (hypotetický tvůrce z výše uvedeného humorného článku na The Onion) stále čeká na realizaci. Defekujme moderně, defekujme s internetem, defekujme s Microsoftem!

Karel Stachovec

Co na to finance?

Nechte mluvit čísla Až donedávna byl měsíc květen z hlediska výročních zpráv okurkovou sezónou. Počítačové firmy totiž většinou dodržují kalendářní cyklus a své první fiskální kvartály ukončují v březnu - výroční zprávy tudíž připadají na duben. Po loňské akvizici Compaqu společností Hewlett-Packard však nastala zajímavá situace. Jak Dell, tak HP mají fiskální cyklus posunutý a jejich výroční zprávy bývají publikovány právě v květnu. Vzhledem k tomu, že jde o dva největší světové výrobce osobních počítačů, skýtá květen ideální příležitost k posuzování poměru sil na trhu s PC; zvláště když uvážíme, že ve stejném období obvykle své přehledy publikují také renomované analytické firmy Gartner

a IDC. Na skutečně seriózní srovnání si však zřejmě budeme muset ještě tři měsíce počkat, neboť letos na jaře byla situace značně zamotaná. Nejenže nelze se stoprocentní spolehlivostí určit skutečného lídra v oblasti prodeje PC (v závislosti na metodice si mohou na tento primát činit nárok jak Dell, tak HP), ale ani srovnání finančních výsledků neposkytuje dostatečné množství exaktních údajů. Společnost HP totiž zaměřila svou výroční zprávu tím, že srovnávala letošní čísla s loňskými výsledky HP - bez započítání někdejšího Compaqu.

Jak správně prezentovat V této souvislosti musíme brát s rezervou oficiálně ohlášený 70procentní nárůst obrátu (18 mld. USD) a 150procentní nárůst zisku (659 milionů USD). Je zřejmé, že pokud bychom do loňských výsledků započítali i Compaq, byla by meziroční bilance poněkud tristní. Ředitelka HP Carly Fiorinová toto srovnání odmítla s odůvodněním, že meziročně nelze čísla poměřovat, neboť tehdy se jednalo o výsledky dvou konkurenčních společností. Namísto toho nabídla porovnání se závěrem roku 2002; takto pojaté srovnání přineslo nárůst obrátu v řádu procentních zlomků a zdvojnásobení čistého zisku. V podobných situacích běžné aritmetické součty skutečně neplatí. To však Carly Fiorinovou nezbavuje jejího loňského slibu, který spočíval v nárůstu obrátu o 10 % a v téměř třetinovém zvýšení čistého zisku. Nu což, nesplnění slibu bychom jí mohli tolerovat vzhledem k neočekávaným událostem (prodloužení ekonomické recese, dvě války v Asii). Její zatvřelý odpor ke komentářům ohledně meziročních výsledků však vyvolal u mnoha analytiků potřebu kritizovat loňskou fúzi. Fiorinová při oficiální tiskové konferenci reagovala pouze útokem na konkurenční firmy, které si prý vedou ještě hůře než HP. Konkrétně tím mínila Dell, IBM a Sun.

HP versus konkurenti Samozřejmě, Sun si v současné době nevede příliš dobře, a koncem května se na Wall Streetu dokonce spekulovalo o jeho možném prodeji. Zbývající dva konkurenti si však v oblasti účetních výsledků vedou podstatně lépe než HP. O společnosti IBM jsme psali už minule, takže nyní je na řadě Dell: meziroční nárůst obrátu o 18 % (9,5 mld. USD) a zvýšení zisku o 31 % (457 mil. USD). Dell se přitom nebojí navyšovat odhad zisků pro nadcházející kvartály, zatímco HP hovoří spíše o "nejisté ekonomické situaci". Uvedené srovnání svědčí o jediném - hlavní roli nehraje technologická inovace, ale logistická dokonalost (kterou Dellu přiznávají i jeho největší odpůrci). Příklady firem jako Xerox nebo Digital jsou koneckonců doposud v živé paměti. Pokud tedy někdo stále ještě sní o nové technologické ekonomice, měl by si uvědomit, že v ní hlavní roli nehraje technologická vyspělost, ale obchodní schopnost.

Oživení v "drátech" Zmíněnou tezi by si měli neustále připomínat mj. obchodní manažeři švédské společnosti Ericsson. Ta se totiž propadá do stále hlubší ztráty (4,3 mld. švédských korun, zhruba půl miliardy dolarů), přičemž jí klesá i obrát (25,9 mld. korun, což je o čtvrtinu méně než před rokem). Tato čísla by se ještě nedávno dala omluvit celkovou krizí telekomunikačního sektoru, ale současné údaje o trhu s mobilními telefony svědčí o opaku - prodej telefonů podle firmy Strategy Analytics meziročně vzrostl o 18 %. Zmíněná firma ve své zprávě na vysvětlenou uvádí, že samotný nárůst prodeje ještě neznamená zvýšení ziskovosti, snad s výjimkou společnosti Nokia. Také společnost Cisco do jisté míry naznačuje, že se současná situace na telekomunikačním trhu může brzy zlepšit. Její obrát se ve třetím fiskálním kvartále sice meziročně snížil na hodnotu 4,6 mld. USD, ale firma vykázala čistý zisk 987 milionů dolarů, což představuje nárůst o 35 %. Pravda, ještě v únoru si společnost Cisco představovala obrát o pár miliard vyšší, ale zisk i tak překonal očekávání analytiků. Další příklad toho, že finanční rezervy se mají hledat hlavně uvnitř.

A ostatní Opustíme-li nyní gigantické společnosti, měli bychom se věnovat hlavně situaci kdysi tak odepisované internetové oblasti. Své výsledky v květnu publikovali největší evropští providéři, a vesměs šlo o povzbuzující čísla. Společnost T-Online, která stále zůstává největším evropským providerem, vykázala konečně čistý zisk (dva miliony eur). Hvězdou přesto zůstává Tiscali s 10% nárůstem obrátu (212 mil. eur, zhruba polovina obrátu T-Online) a se ziskem 15,6 mil. eur (loni pouhý milion). Kdysi favorizovaný španělský koncern Terra Lycos zůstává ve ztrátě (55,7 mil. eur). V oblasti softwaru je to půl na půl. Máme zde jak zdařilé návraty (Macromedia vykazuje zisk 6,9 mil. USD při 10% nárůstu obrátu), tak propady (Borland se ztrátou 17,7 mil. USD, loni vykázal zisk). Miláčkem investorů zůstává firma Intuit, která dodává osobní finanční programy americkým zákazníkům (nárůst obrátu o 29 %, dvojnásobné zvýšení zisku). Na okraji propasti zůstávají kdysi slavné firmy Novell a Real Networks. Velmi významně zabodovala ještě SCO Group, ale to už je případ pro jinou rubriku. Hovoříme-li o softwaru, nesmíme zapomenout na celopodnikové systémy. Společnosti BEA Systems, Computer Associates i Compuware zvýšily ve srovnání s loňskem svůj obrát. S výjimkou CA (která se stále potýká v červených číslech) pak i svůj čistý zisk.

Situace na burze

Počítačové akcie si v průběhu května výrazně polepšily. Částečně se na tom podepsalo ukončení války v Iráku, částečně také oslabení amerického dolaru. Více než osmiprocentní posílení technologického indexu NASDAQ lze interpretovat jako signál, že se trh skutečně ozdravuje. Strmý nárůst

společnosti SCO Group jen dokresluje poprask, který tato firma v posledních týdnech vyvolala. Zárodek celé aféry můžeme hledat už v březnu, kdy SCO podala miliardovou žalobu na společnost IBM kvůli její linuxové strategii. SCO si totiž činí patentový nárok na operační systém Unix a domnívá se, že současné protěžování Linuxu devaluje její intelektuální vlastnictví. V květnu pak SCO náhle ukončila vlastní linuxovou distribuci a upozornila počítačový svět, že se cítí oprávněna žalovat každého, kdo používá Linux nebo obdobné softwarové produkty spadající do kategorie open source. Linuxová komunita evidentně znervózňela, ale zatím k žádné viditelné protiakci nedošlo. Nejvýraznější reakce přišla ze strany Microsoftu, který zakoupil od SCO licenci na její unixovou technologii. Těžko předpokládat, že by si Microsoft vzpomněl na vlastní prehistorické koketování s Unixem; nejspíš šlo jen o jistou formu morální podpory ve stylu "Nepřítel mého nepřítele je mým přítelem". Hlavním zádrhelem byl pro SCO postoj společnosti Novell, která veřejně zpochybnila, že by SCO Group skutečně unixové patenty vlastnila. Nároky firmy SCO jsou totiž založeny na sérii licenčních ujednání mezi SCO a Novellem z druhé poloviny 90. let, kdy si obě firmy přehazovaly tehdejší UnixWare a OpenServer skoro jako horký brambor. Dne 5. června však společnost SCO publikovala nenápadný dodatek ke smlouvě z roku 1996, který její nároky podle dosavadních expertiz poměrně bezpečně potvrzuje. Během jediného dne vzrostla cena jejích akcií o více než dva dolary, což je znamením, že jejím nárokům uvěřily i finanční trhy. V červené části tabulky nikdo neční tak výrazně jako SCO na špici, ale přesto i zde nemůžeme jednu firmu přehlédnout. Propad společnosti Microsoft na samé dno nelze přejít bez poznámky. Burzovní makléři se začali akcií Microsoftu zbavovat v okamžiku, kdy výkonný ředitel Steve Ballmer prodal část svých akcií v úhrnné hodnotě více než jedné miliardy dolarů. Sice zdůraznil, že je "stále plně oddán Microsoftu" a že prodej akcií je jen odrazem snahy "rovnoměrně rozdělit finanční portfolio", ale možná by udělal lépe, kdyby mlčel a zatloukal, neboť finanční trhy na jeho slova zareagovaly jednoznačně.

Vzestupy...				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	2. 5.	6. 6.	Absolutní	Relativní
SCO	3,52	9,05	5,53	157,10 %
Transmeta	0,98	1,68	0,70	71,43 %
Nvidia	15,90	25,76	9,86	62,01 %
Palm	9,75	15,25	5,50	56,41 %
Real	5,30	8,05	2,75	51,89 %

... a pády				
Firma	Kurz akcií		Změna	
	2. 5.	6. 6.	Absolutní	Relativní
3Com	5,24	5,03	-0,21	-4,01 %
AMD	7,40	6,93	-0,47	-6,35 %
BEA	11,89	11,08	-0,81	-6,81 %
IBM	87,57	80,05	-7,52	-8,59 %
Microsoft	26,13	23,67	-2,46	-9,41 %